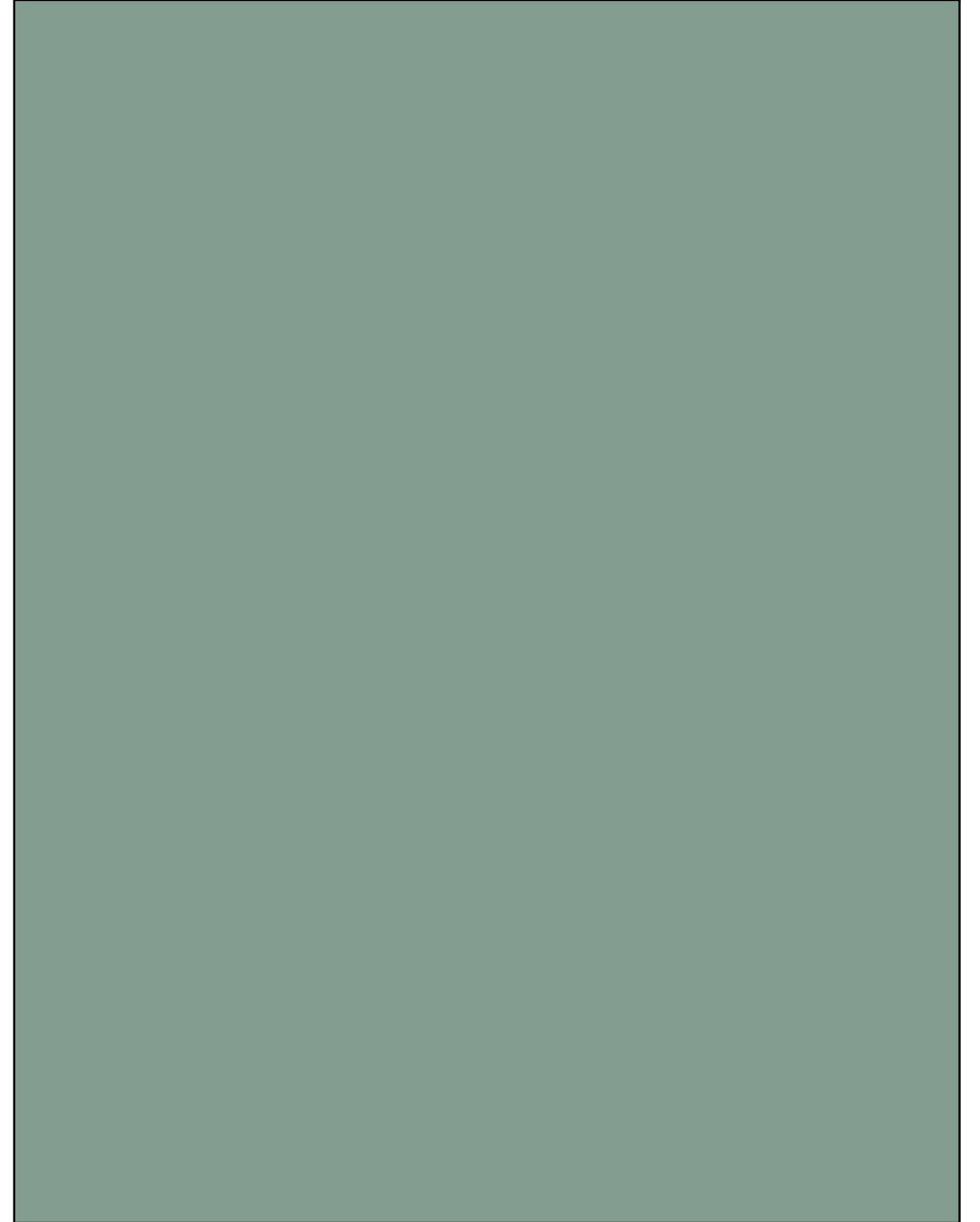
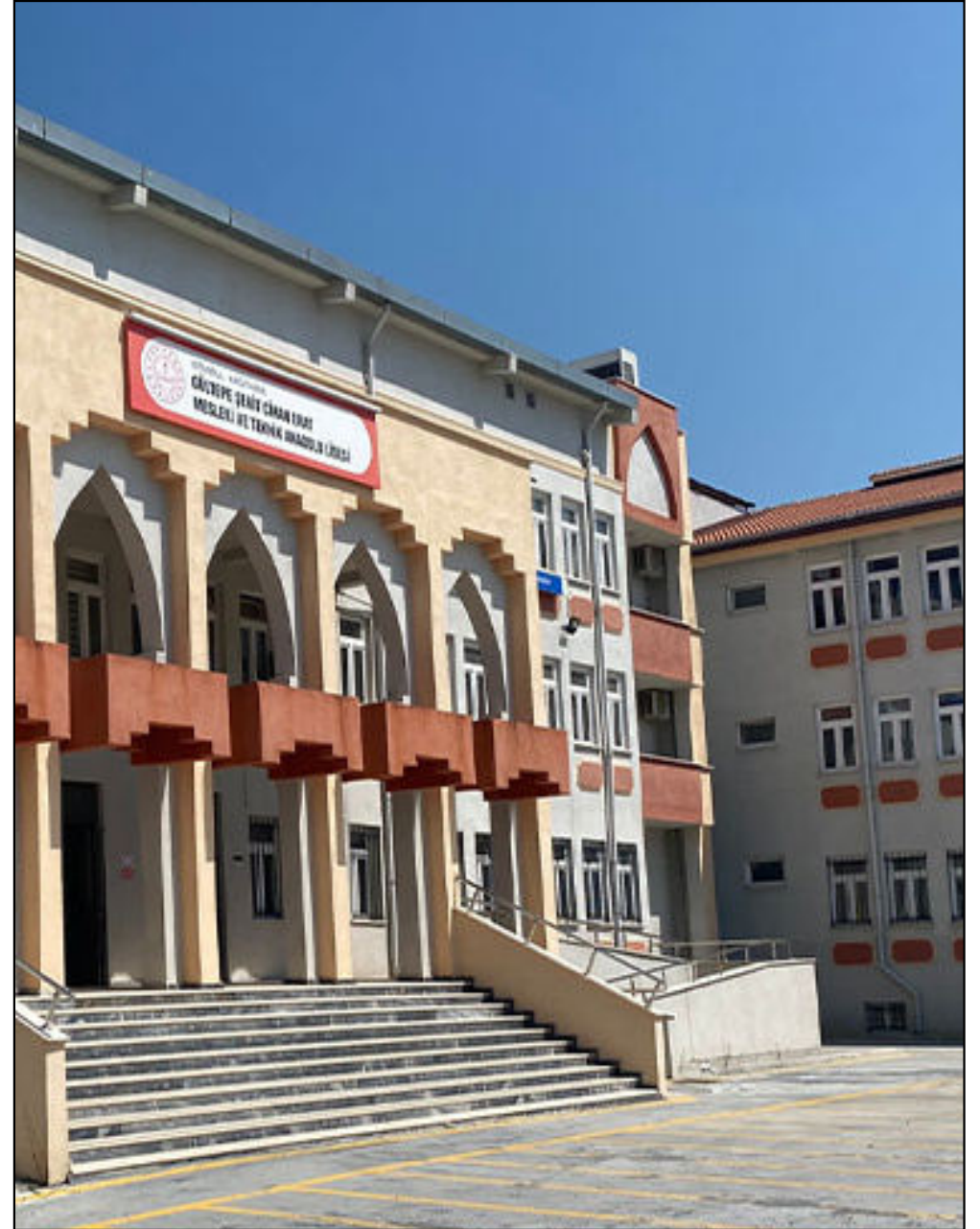

İÇİNDEKİLER

4 CİRİŞ

5 LALE DEVRİ

14 TARİHTE OCAK AYI

**18 DEVLETİN KURTULUŞ
REÇETESİ: LAVİHALAR**

20 TIMAR SİSTEMİ

VENİÇERİ OCAĞI 24

KATİP ÇELEBİ 29

**NUR-U OSMANİYE
CAMİSİ 31**

TARİHİ BULMACA 34

CİRİŞ

Osmanlı Devleti, 16. Yüzyıl sonlarına doğru askeri, siyasi, sosyal ve ekonomik alanlarda eski gücünü kaybetme başlamasıyla birlikte devlet eski gücünü kaybetmeye başlamıştır. Özellikle 17. Yüzyılın başlarında imzalanan Karlofça Antlaşması ile birlikte Batılı devletlerin üstünlüğünü kesin olarak tanımaya başlanmıştır. Karlofça Antlaşması ile gelen sürece bakıldığında, Osmanlı Devleti, özellikle askeri ve siyasi meselelerde önemli ıslahat fikirleri ortaya atmıştır.

Bu sayımızda e Osmanlı Devleti'ni içten içten sıkıntıya sokan durumları dosya konusu şeklinde ele alarak aktarmaya çalışıp, eski güçlü günlerine dönebilmek adına aldığını tedbirleri işlemeye çalışacağız. Şimdiden keyifli okumalar dileriz...

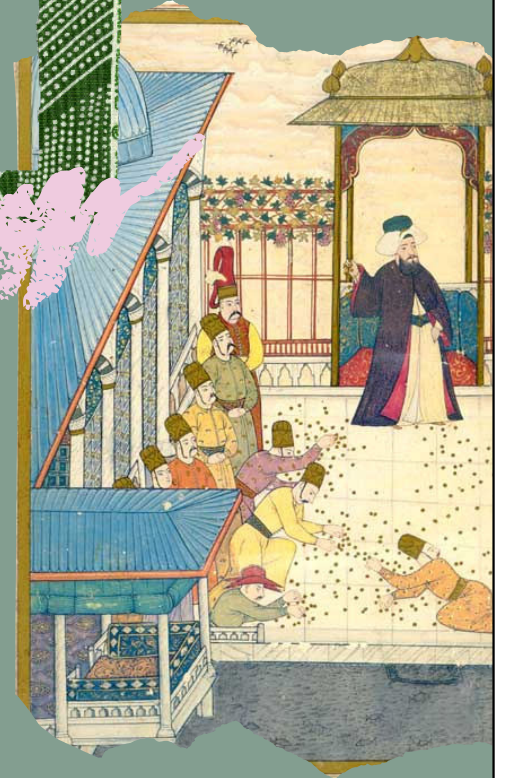

LALE DEVRİ

Osmanlı Devleti'nde 1718 Pasarofça Antlaşması'ndan 1730 Patrona Halil İsyanı'na kadar geçen döneme "Lale Devri" denir. Bu dönem, Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasi, sosyal ve kültürel açıdan önemli değişimler yaşadığı bir zamandır. Lale Devri, adını o dönemde İstanbul'da büyük bir popülerlik kazanan lale çiçeğinden almaktadır.

Lale Devri, III. Ahmed'in tahta çıkmasıyla başlamıştır. III. Ahmed, sanata ve estetiğe büyük bir ilgi duymaktaydı ve bu dönemde sarayda sanat ve kültür faaliyetleri büyük bir ivme kazandı. Sarayın etkisiyle İstanbul'da bir sanat ve kültür patlaması yaşanmasına neden oldu.

Sarayda ve İstanbul'un çeşitli bölgelerinde bahçelerde laleler yetiştirilmeye başlandı. Laleler, renkleri ve güzellikleriyle dikkat çekti ve hızla popülerlik kazanarak sarayın bahçelerinde ve İstanbul'un parklarında büyük bir görsel şölen oluşturdu.

III. Ahmet yenilerilere altın para atarken

Valenciennes'li ressam Jean-Baptiste Vanmour'un Firçasından Sultan III. Ahmed.

Bu dönemde, sanat, edebiyat, müzik ve mimari alanlarında da büyük bir canlanma yaşandı. Sarayda ve İstanbul'un çeşitli bölgelerinde sanatçılar, şairler, yazarlar ve müzisyenler bir araya gelerek sanatsal etkinlikler düzenledi. Şair Nedim özellikle bu dönemde Park yaratan kişilerdendi. Osmanlı kültür ve sanat hayatında Lale Devri'nde gerçekleştirilmeye çalışılan hamleyle şiirleriyle ayrı bir değer kattı. Nedim, Lâle Devri İstanbul'unun tasvirini aşağıdaki mısralarla yapmıştır:

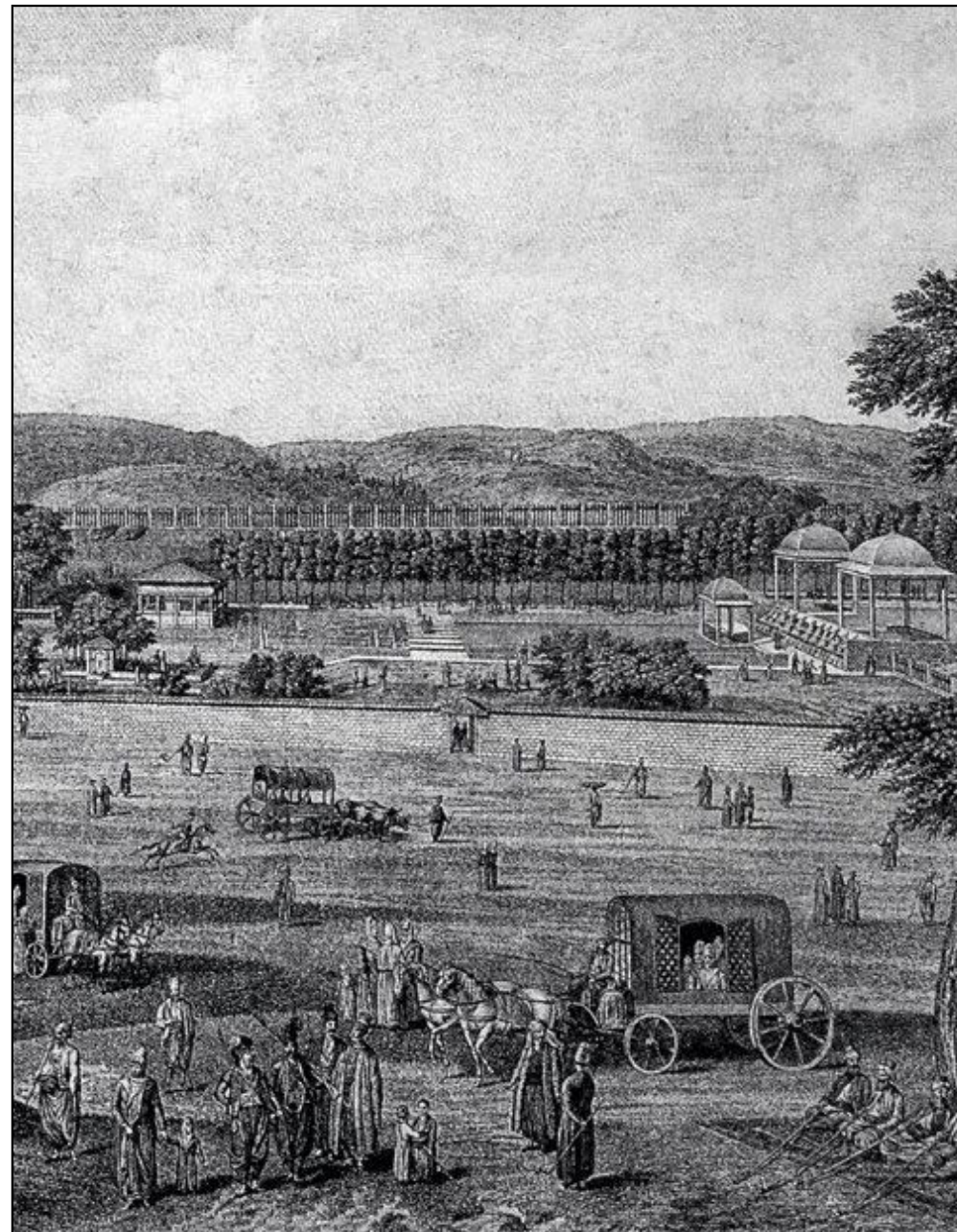
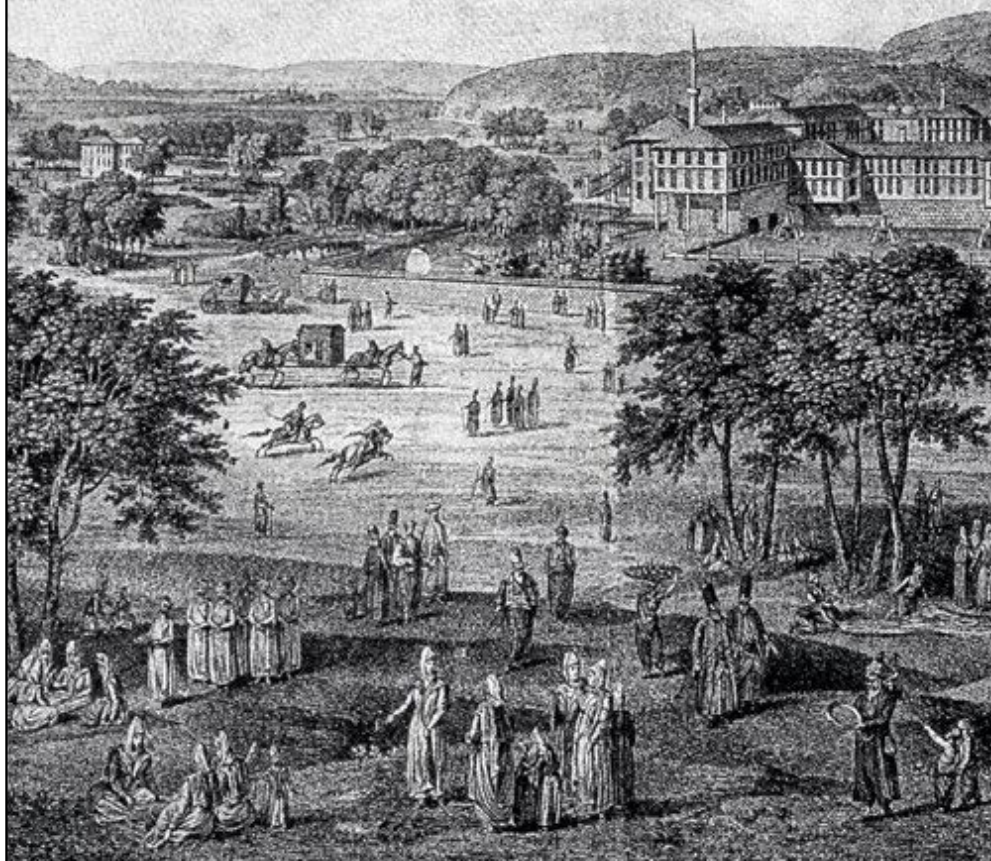
"Bu şehir-i Sitanbul ki bi-misal ü behâdır,
Bir sengine yek pâre Acem mülkü Fedadır."

(Bu paha biçilmez İstanbul şehri ki, dünyada bir benzeri daha yoktur. Oranın bir tek taşına, İran ülkesi baştan başa Feda olsunlar.)

Lale Devri, Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı dünyasıyla olan ilişkilerinin de bir yansımasıdır. Bu dönemde, Osmanlı İmparatorluğu Avrupa ile daha fazla etkileşim içine girdi ve Batı tarzı giyim, müzik ve sanat etkileri Osmanlı toplumunda görülmeye başlandı. Avrupalı elçiler ve tüccarlar İstanbul'a gelerek Osmanlı kültürünü tanıdı ve Osmanlı İmparatorluğu da Avrupa kültürünü keşfetti.

Ancak, Lale Devri'nin popülerliği ve sanatsal canlanması, zamanla aşırı bir lüks ve israf dönemine dönüştü. Patrona Halil önderliğinde isyan eden halk III. Ahmed'i tahtan indirerek yerine oğlu III. Mustafa'nın getirilmesiyle birlikte, Lale Devri sona erdi ve Osmanlı İmparatorluğu'nda daha kısıtlayıcı bir dönem başladı.

LALE DEVRİ'NDE SÂDÂBÂD SARAYI VE KÂĞITHANE MESİRESİNİ GÖSTEREN GRAVÜR

Sosyal Hayata Etkileri

Lale Devri zevk ve eğlence dönemi olarak görülmekle beraber aslında yeni bir anlayışla Avrupa ile yakınlaşma dönemi olarak da kabul edilir. Osmanlı Devleti ilk kez Lale Devri'nde Avrupa'nın gerisinde kaldığını kabul etmiş, yapılan ıslahatlarda Avrupa'yı örnek almıştır. Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edilmesi amacıyla İstanbul'daki Avrupa ülkelerinin diplomatik temsilcileriyle düzenli ilişkiler kurulmuş ve çeşitli ülkelerin başkentlerine (Paris, Viyana, Varşova gibi) elçiler gönderilmiştir.

Lale Devri ile birlikte Osmanlı toplumunda da önemli değişimler yaşandı. Önceki dönemlerde Avrupa'daki hayat tarzına karşı duyarsız olan halk, bu dönemde Avrupa'ya karşı bir merak duymaya başladı. Bunun sonucunda bazı zengin zümreler; Avrupalı tarzında ev eşyaları, giysiler, resim ve tablolar kullanmaya başladı.

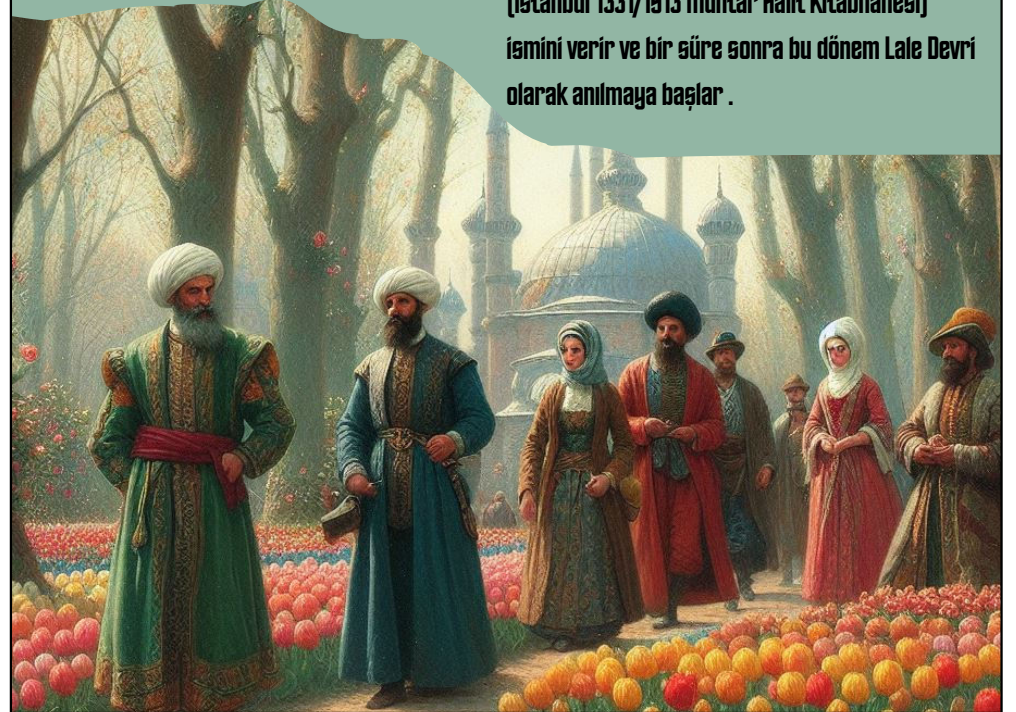
Lale Devri'ndeki en önemli ıslahatların başında Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin oğlu Mehmet Said Efendi ve İbrahim Müteferrika'nın gayretleriyle 1727'de İstanbul'da kurulan matbaa gelir. Osmanlı Devleti'nde Müslümanlar tarafından ilk devlet matbaası ise Lale Devri'nde Said Efendi ve İbrahim Müteferrika öncülüğünde kuruldu. Bu matbaada basılan ilk eser Vankulu Lügati adlı Arapça-Türkçe sözlüktür.

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Lale Devri, "zevk ve sefâ" devri olarak bilinir. Adını, O dönemde İstanbul'da yetiştirilen ve zamanla ünü dünyaya yayılan lale çiçeklerinden alması, çok sonradan olmuştur. Bu dönem Osmanlı İmparatorluğunun hiçbir devrinde Lale Devri olarak anılmamıştır.

Yahya Kemal; samimi arkadaşı Ahmet Refik Altınay ile bir sohbeti sırasında, III. Ahmed'in Vezir-i Azamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa ile beraber 1718-1730 yılları arasında yaptıkları, Osmanlı İmparatorluğundaki yaşam biçimini değiştirme etkinliklerini Lale Devri olarak tanımlar. Ahmet Refik de bu dönemi anlatan kitabına "Lale Devri" (İstanbul 1331/1913 Muhtar Halit Kitabhanesi) ismini verir ve bir süre sonra bu dönem Lale Devri olarak anılmaya başlar.

TARİHTE

OCAK AYI

22 OCAK 1517

Ridâniye Muharebesi

16

Ridâniye Muharebesi, 22 Ocak 1517 yılında Osmanlı Devleti ile Memlûk Sultanlığı arasında geçen muharebedir.

Bu muharebe Osmanlı Devleti'nin kesin zaferiyle sonuçlanarak Memlûk Sultanlığı yıkılmış, bütün toprakları Osmanlı egemenliğine girmiştir.

Memlûk Sultanlığı tarihe karışmış, Osmanlı Devleti Mısır'a hakim olarak Halîfelik Osmanlılara geçmiştir. Mısır'daki Kutsal Emanetler İstanbul'a getirilmiştir. Osmanlı Devleti, Doğu Akdeniz'in ve Baharat Yolu'nun tek hakimi durumuna yükselmiş; Kızıldeniz ve Hint Okyanusuna açılmıştır.

26 OCAK 1699

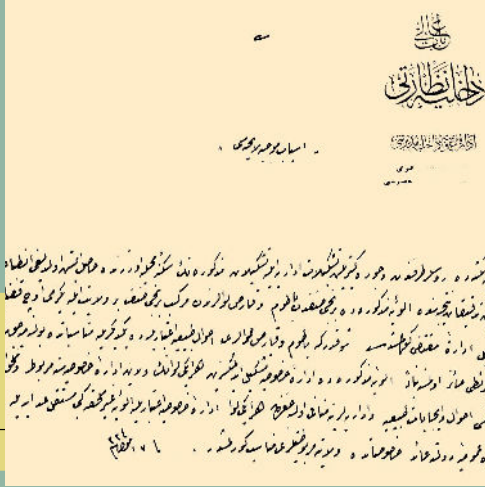
Karlofça Antlaşması

17

Karlofça Antlaşması, 26 Ocak 1699 tarihinde Osmanlı ile başlarında Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu bulunan diğer Kutsal İttifak devletleri (Avusturya, Venedik ve Lehistan) arasında imzalanmış olan bir barış antlaşmasıdır. Bu antlaşma Osmanlı İmparatorluğu'nun batıda büyük çapta toprak kaybettiği ilk antlaşmadır.

Karlofça Antlaşması'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu kaybettiği toprakları geri alma siyaseti izlemeye başlamıştır. Ayrıca duraklama dönemi biterken, gerileme dönemi başlamıştır.

DEVLETİN KURTULUŞ REÇETESİ: LAYİHALAR

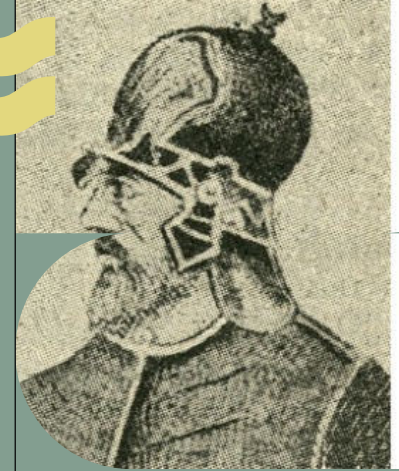
Osmanlı Devleti'nde "layiha" terimi, devletin iç ve dış meseleleri ile ilgili olarak hazırlanan resmi yazışmaları ve belgeleri ifade eder. Layihalar, genellikle padişahın emriyle hazırlanır ve devletin çeşitli kurumları arasında iletişimi sağlar.

Osmanlı Devleti'nde layihalar, devletin iç işleyişi, askeri stratejiler, mali politikalar, adalet sistemi, vergi düzenlemeleri, diplomasi ve dış ilişkiler gibi konularda hazırlanırdı. Bu belgeler, devletin yönetiminde ve politika oluşturulmasında önemli bir rol oynardı.

Özellikle Tanzimat dönemi ve sonrasında Osmanlı Devleti'nde layihaların hazırlanması ve uygulanması daha sistemli bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde modernleşme çabalarıyla birlikte, devletin iç işleyişi ve dış ilişkileri daha detaylı bir şekilde düzenlenmiş ve layihalar bu sürecin önemli bir parçasını oluşturmuştur.

Layihalar, genellikle sadrazamlar, vezirler, beylerbeyler ve valiler gibi üst düzey devlet görevlileri tarafından hazırlanır ve padişaha sunulurdu. Padişahın onayıyla yürürlüğe giren layihalar, devletin politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında etkili olurdu.

KOÇİ BEY

Osmanlı Devleti'nde layihalar, devletin tarihindeki dönemsel değişimler ve reform çabalarıyla birlikte farklı bir nitelik kazanmıştır.

Bu belgeler, Osmanlı Devleti'nin yönetim anlayışı, politikaları ve dönemin koşulları hakkında önemli bilgiler verir ve tarihi araştırmalar için önemli bir kaynak teşkil eder.

XVII. yüzyılda siyasi ve askerî çalkantıların yoğun olduğu dönemde padişah olan Sultan IV. Murat, devletin aksayan yönlerine çözüm bulmak istediğyse de saray ve çevresindeki baskılar nedeniyle amacına ulaşamadı.

Ancak yönetimi tek başına ele aldıktan sonra Koçi Bey'den devletteki aksamaların sebeplerine yönelik bir risale hazırlamasını istedi. Koçi Bey, bir süre sonra hazırladığı risalesini Sultan IV. Murat'a sundu. Koçi Bey, risalesinde devletteki aksamalara yönelik şu tespitlerde bulundu:

- Veziriazamlıkla ilgili olarak: "Veziriazamlık ulu bir makamdır. Yerinin adamı olduktan sonra sebepsiz azlolanmayıp nice yıllar sadrazamlık makamında kalması ve işlerinde müstakil olması gerektir."
- Devlet yönetiminde meydana gelen bozukluklar ile ilgili olarak: "Bu kadar karışıklık, fitne ve fesada, reayanın ve memleketlerin harap olmasına, hazinelerin ve malların azalmasına sebep, rüşvet şeytanı olmuştur."

TIMAR SİSTEMİ

Osmanlı Devleti, Anadolu ve Rumeli'deki arazilerini, Türk ve İslam devletlerinde uygulanan "ikta" sistemine benzer bir uygulamaya göre teşkilatlandırmıştır. Osmanlılarda devlete ait toprakların askerî ve idari amaçlarla devlet görevlilerine verilmesine dayalı timar sistemi uygulamasına ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde başlanmıştır. I. Murad Dönemi'nde ise bu uygulama yaygın hâle getirilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde timar sistemi şu şekilde uygulanırdı: Öncelikle Anadolu ve Rumeli'de Pethedilen topraklar, devlete bağlı arazi olarak tapu tahrir defterlerine kaydedilmek suretiyle resmîleştirilirdi. Böylece bu araziler, "mirî arazi" yani devlet arazisi olarak adlandırılırdı.

Timar sahipleri, tasarruf ettikleri yerlerde topladıkları vergilerin bir kısmı ile her türlü ihtiyaçları kendilerine ait olmak üzere atlı askerler yetiştirir, bölgedeki devlet memurlarının maaşlarını karşılar, kalan kısmını ise devlet hazinesine gönderirdi. Devlete asker yetiştirmekle mükellef olan dirlik sahipleri bu hizmetlerine karşılık vergiden muaft tutulurdu.

Timar sistemi kapsamında Osmanlı, devlet görevlilerine kamu arazilerini tahsis etmekte ve karşılığında onlardan bu toprakları işlemesini ve topraklarından elde ettikleri yıllık gelir oranına göre sefer öncesi ordunun asker ihtiyacını karşılamasını beklemektedir.

Timarlı sipahi (Temsili)

17. yüzyıla kadar mükemmel derecede işleyen bu sistem; merkezi otoritenin bozulmasına bağlı olarak timarların sipahiler dışında kimselere verilmesi, Dirliklerin rüşvet ve iltimas karşılığında dağıtılması ve Enflasyon artışı ve paranın değer kaybetmesi gibi sebeplerden dolayı bozulmaya başlaması Osmanlı Devleti'ni oldukça sıkıntıya düşürmüştür.

Osmanlı Devleti, XVI. yüzyıldan itibaren, artan savaş finansmanını karşılamak ve bütçe açığını kapatmak için birtakım tedbirlere başvurdu. Bu doğrultuda ilk olarak mevcut vergilere ek olarak halka yeni vergiler koydu. XVI. yüzyılda deprem, sel, yangın gibi olağanüstü durumlarda toplanan "avarız vergisi" zamanla savaşların uzaması ve gelir kaynaklarının azalmasına bağlı olarak sürekli toplanmaya başlandı.

XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti, ekonomiyi düzeltmek ve savaş giderlerini karşılamak amacıyla "iltizam sistemi" adı verilen uygulamayı yaygınlaştırdı. Bu uygulama ile mültezimlerin topladığı vergiler, doğrudan hazineye aktarılmaya başlandı. Ancak iltizam sistemi ile vergi toplamaktan sorumlu mültezimler daha fazla para kazanabilmek için halk üzerindeki vergi yükünü sürekli artırdılar. Köylüler ise yüksek orandaki vergileri ödeyemedikleri için topraklarını terk edip şehre göç ettiler. İltizam sisteminin yaygınlaşması timar sisteminin bozulmasına neden oldu. Bunun sonucunda üretim azaldı. Timar sisteminin bozulmasıyla timarlı sipahilerin sayısında da önemli ölçüde azalma oldu.

İLTİZAM SİSTEMİ:

Osmanlı devlet gelirlerinin bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek toplanması yöntemidir.

MUKATAA SİSTEMİ:

Devlete ait bir arazi veya vâridâtın [gelirін] bir bedel karşılığında kiraya verilmesi veya geçici olarak devredilmesidir.

Orhan Bey Dönemi'nden itibaren Rumeli'ye geçmeye başlayan Osmanlı Devleti, kısa sürede bölgede egemenlik kurdu. Ancak sınırların genişlemesine bağlı olarak mevcut askeri yapı yetersiz kaldı. Bu durum karşısında Osmanlı Devleti, daha fazla askere ihtiyaç duydu.

Diğer yandan hem batı yönünde ilerleyen Fetihlerin devamlılığı hem de Osmanlı saltanatının korunması amacıyla daimî ve profesyonel bir asker ocağının kurulmasına karar verildi. Bu amaçla I. Murad Dönemi'nde, Kazasker Çandarlı Halil Paşa'nın tavsiyesi ile kapıkulu askeri birlikleri kuruldu. Kapıkulu askerleri, piyadeler ve süvariler şeklinde iki kısma ayrıldı. Ordudaki askerler üç ayda bir "uluFe" denen maaş alırlardı. Yeniçeri Ocağı'na alımlar "Pençik" ve "Devşirme" sistemleri ile olurdu.

Yeniçeri Ocağı, Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesinde ve Fetihlerinde önemli bir rol oynamıştır. Ancak ocağa asker alımlarında sisteme uyulmaması, alınan kişilerin meclisinin askerlik olmaması, maaşların altın miktarı düşük ölçekli akçeler ile verilmesi ve Yeniçeriler arasında çok yaygın olan ve sürekli olarak söylenen "Ocak Devlet içindir." anlayışı; "Devlet Ocak içindir." anlayışı ile yer değiştirmesi gibi sebepler nedeniyle disiplinsizlik ve isyanlar baş göstermiştir.

YENİÇERİ OCAĞI

Yeniçerilerin padişahın çorbasını kabul etmeyip kazanı devirmeleri isyan işaretiydi ve "kazan kaldırma" olarak adlandırılıyordu. Savaşta da çorbanın kaynadığı kazan özel bir anlam kazanıyor ve düşmanın eline geçmesi yeniçeri ortası için en büyük şerefsizlik sayılıyordu.

Osmanlı tarihinin belirli bölümlerinde önemli Yeniçeri isyanları meydana gelmiştir.

1449 yılında II. Murat döneminde gerçekleşmiş olan ve "Buçuktepe İsyanı" olarak adlandırılan olay Osmanlı Devleti'nde çıkan ilk Yeniçeri isyanıdır. İsyanın çıkma nedeni II. Murat'ın (1421-1451) küçük yaşta oğlu Mehmet'i tahta geçirmesidir. II. Murat'ın tahta tekrar oturup buçuk oranında yeniçerilerin uluvelerine zam yapmasıyla isyan son bulmuştur.

Bir diğer isyan hareketi ise II. Osman Dönemi'nde gerçekleşmiştir. 1621'de yaşanan Hotin Muharebesi sırasında askerlerin isteksiz savaşması, Padişah'ı kızdırmış ve Padişah'ın, yeniçeri ocağını kaldırma kararını almasına yol açmıştı. Bunun haberini alan Yeniçeriler isyan hareketinde bulunmuştur. Yeniçeriler, Padişah'ın elini kolunu bağlayarak, onu uyuz bir eşeğe bindirip, türlü hakarete ve saldırılara maruz bıraktıktan sonra son durak olarak Yedikule Zindanları'na getirmişlerdir. Bu isyan hareketi özellikle olayın yaşandığı andan itibaren sonraki dönemlerdeki Yeniçerilerin devlet işlerine karışmalarına yol açmıştır.

Bu tür isyanlardan sonra her başa geçen padişah Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak istese de başarılı olamamıştır. Ancak Sultan II. Mahmud, 1826 yılında, Yeniçeri Ocağı üyeleri isyan ettiğinde ocağı lağvederek üyelerini dağıtmış ve yerine modern bir ordu kurmaya karar vermiştir. Bu olay, Osmanlı ordusunun modernleşme sürecinin başlangıcı olarak kabul edilir. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri ve siyasi yapısında önemli bir dönüm noktası olmuştur.

YENİÇERİ OCAĞINI KALDIRAN PADİŞAH

II. MAHMUT

Osmanlı'nın Hollanda'ya yeniceeri kıyafeti yollayarak, Hollandalıları 8 yıl boyunca Fransız zulmünden kurtardığını biliyor muydunuz?

Fransız'lar, her sene Hollandalılara ait topraklardaki mahsulün tümünü toplayıp götürüyorlardı. O sıralarda, birliğini henüz temin edememiş olan güçsüz Hollandalılar ise buna Pazlıca ses çıkaramıyorlardı. Ancak bu durum her yıl tekrarlanmayı sürdürünce, Hollandalılar çareyi Osmanlı sultanına durumu yazıp, imdat istemekte bulurlar ve sultana bir mektup gönderirler. Mektupta şöyle denilmektedir:

"Fransızlar her sene bize zulmediyor, mahsulümüzü elimizden alıyorlar. Siz ki, dünyaya adalet dağıtan bir imparatorluğun sultanı, İslâmiyet'in de halifesisiniz. Bizi bu zulümden kurtarın. Asker gönderin. Ürünlerimizi bu sene olsun toplama imkânı sağlayın."

Gelen mektubu inceleyen padişah asker göndermeyi mümkün ve gerekli görmez; yalnızca asker elbisesi göndermeyi کافی bulur. Yardım isteğini bildiren mektuba cevabi bir mektup yazılır. Bu mektupla birlikte içi asker elbisesi dolu üç çuval da Hollandalılara yollanır. Şaşkına dönen Aliman'lar, çuvalı alıp mektubu okurlar. Mektupta şunlar yazmaktadır:

"Fransız'lar korkak adamlardır. Oralara kadar yeniceerimi göndermeyi lüzumlu görmüyorum. Size bir miktar Yeniceeri kıyafeti gönderiyorum. Bunları kendi askerlerinize giydürüp sınırda nöbet tutturun."

Gönderilen Yeniceeri kıyafetlerini giyen Hollandalılar sınırda bu kıyafetler ile nöbet tutmuşlardır. Ertesi gün gelen haber Hollandalıların sevinç çılgınlıkları atmalarına sebep olur: Hollandalılara Osmanlılardan imdat geldiğini zanneden Fransız'lar, korkudan, köylerini de terk ederek iç kısımlara doğru kaçmaktadırlar.

Katip Çelebi, 17. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşamış ve birçok alanda önemli katkılarda bulunmuş bir bilim insanıdır. Gerçek adı Mustafa bin Abdullah olan Katip Çelebi, bilimsel çalışmalarıyla Osmanlı dönemindeki entelektüel birikimi zenginleştirmiş ve Osmanlı İmparatorluğu'nun dünya çapında tanınmasına katkıda bulunmuştur.

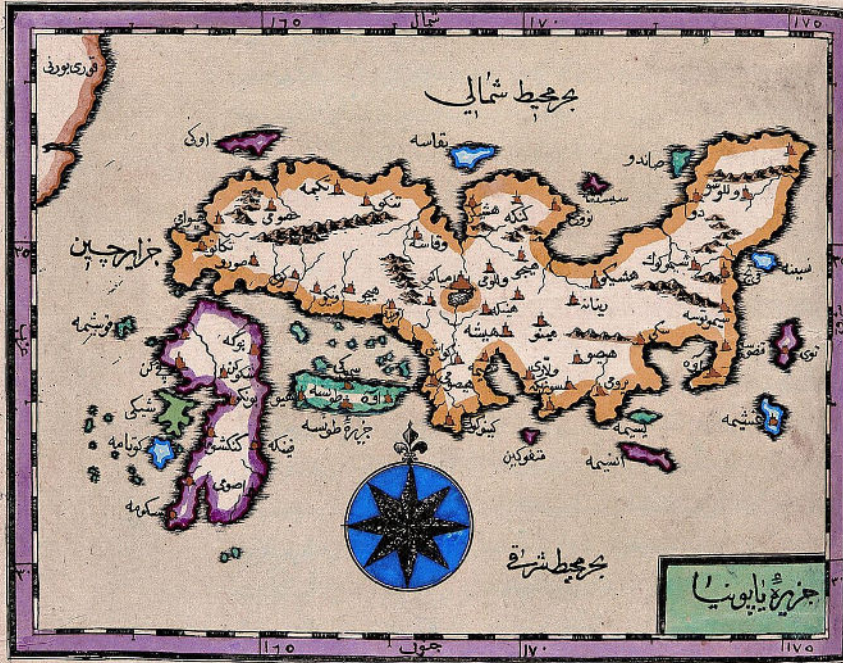
Katip Çelebi, çeşitli alanlarda eserler kaleme almış ve bu eserlerle Osmanlı İmparatorluğu'nun kültürel ve bilimsel mirasına önemli katkılarda bulunmuştur. En ünlü eseri "Cihannüma" (Dünya Atlası) olarak bilinen eseridir. Bu atlas, dünyanın Parklı bölgelerini ve ülkelerini detaylı bir şekilde tanıtmaktadır. Cihannüma, o dönemdeki coğrafi bilgilerin derlenmesi ve dünya haritalarının oluşturulması açısından büyük bir öneme sahiptir.

**Avrupa ile Osmanlı ilim dünyası arasındaki
açığı Park eden ilk Osmanlı âlimi**

KATİP ÇELEBİ

Katip Çelebi'nin çalışmaları, sadece Osmanlı İmparatorluğu'nda değil, Avrupa'da da büyük ilgi görmüştür. Avrupalı bilim insanları, Katip Çelebi'nin eserlerini incelemiş ve onun bilimsel çalışmalarını takdir etmiştir. Bu sayede, Osmanlı İmparatorluğu'nun bilimsel ve kültürel mirası Avrupa'ya da yayılmıştır.

Cihannüma, Katip Çelebi'nin 1648 yılında yazmaya başladığı nesir türünde eserdir. Bu eserin Türk coğrafya tarihinde klasik devirden modern devire geçişi başlattığı kabul edilir.

Cihannümada Japon Adaları

Osmanlı Devleti'nin Batılı tarzda inşa ettirdiği en önemli eserlerden olan

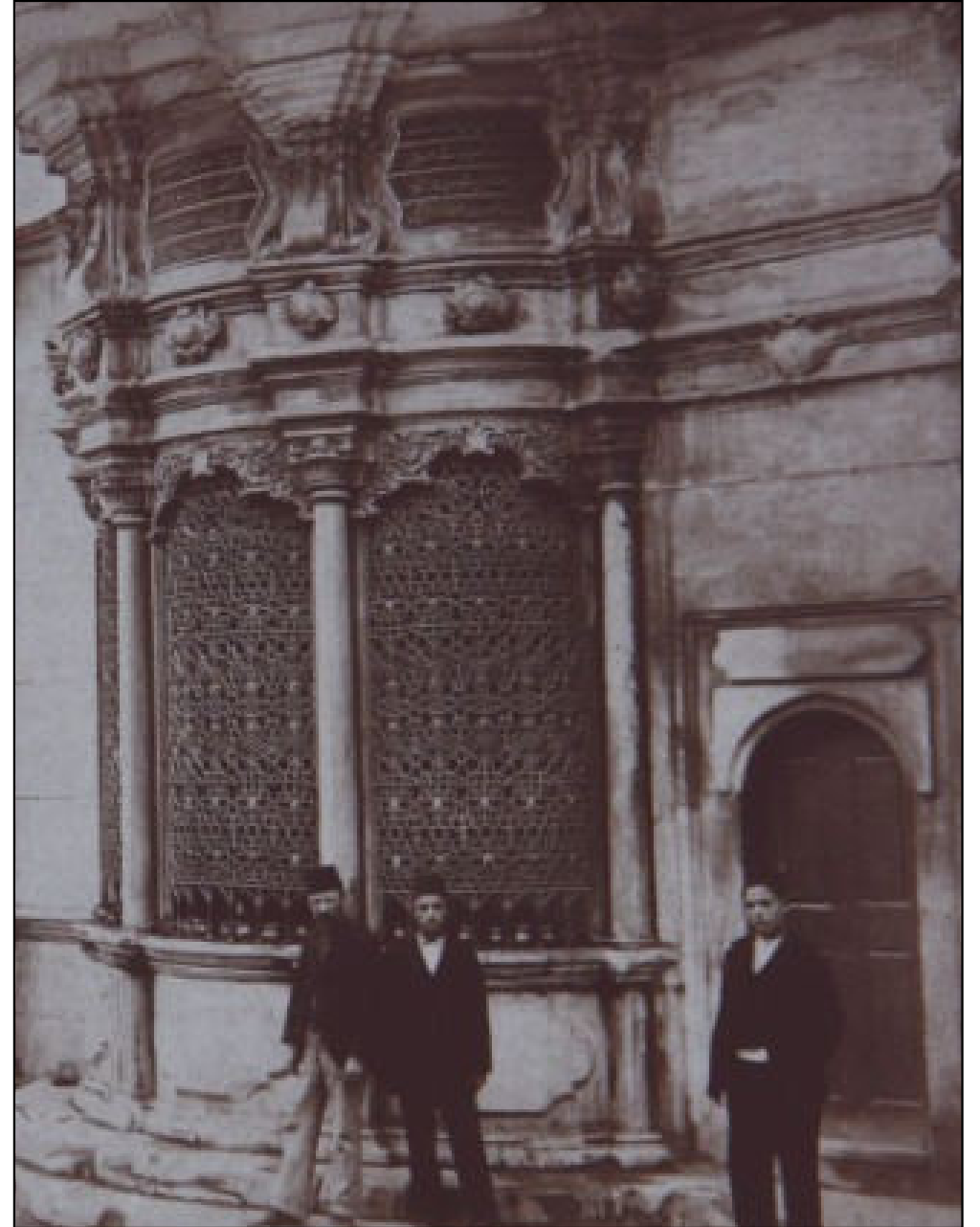
NUR-U OSMANİYE CAMİSİ

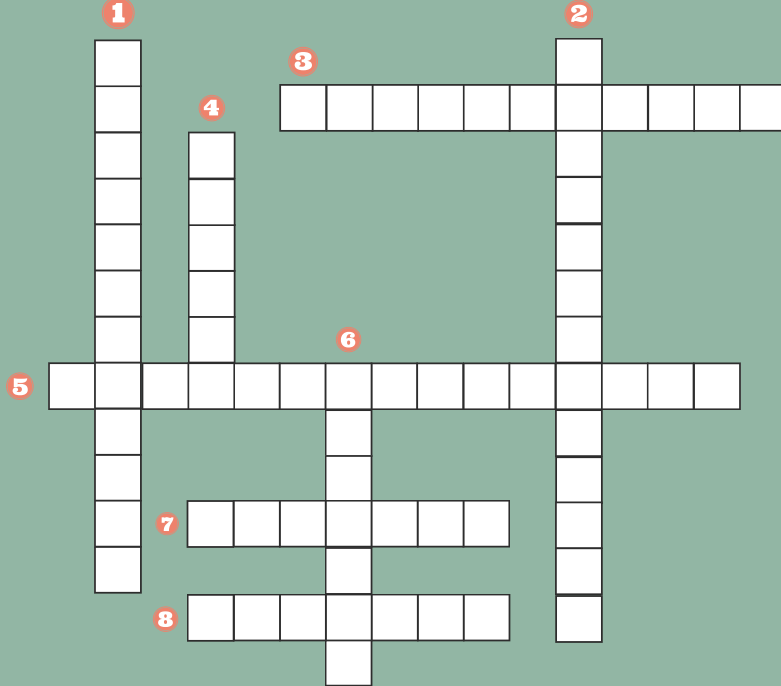
Nuruosmaniye Camii, İstanbul'da inşa edilmiş ilk barok özellikli camidir. Çemberlitaş semtinde, Kapalıçarşı girişinde yer alır. 1748-1755 yıllarında inşa edilmiştir. Batılılaşma eğilimlerinin mimaride ortaya çıkmaya başladığı bir devirde ortaya çıkan camii ve külliyesi, Osmanlı mimarisinde bir dönüm noktası sayılmaktadır. atma Hatun Mescidi yıkılmaya yüz tutunca I. Mahmut'un emri ile yerine camii inşaatı başladı; Mustafa Ağa ve yardımcısı Simeon Kalpa (Mimar Simeon) tarafından gerçekleştirilen inşaat; I. Mahmut'un ölümünden sonra üç yıllık saltanat süren kardeşi III. Osman zamanında "Nur-u Osmani" (Osmanlı'nın Nuru) adıyla tamamlandı. Adını, padişah III. Osman'dan ve caminin içindeki ışıktan aldığı söylenir.

Nuruosmaniye Camii, iki kapılı geniş bir dış avlu ile çevrilidir. Medrese, imaret, kitabhane, muvakkit odası, sebîl, çeşme gibi müstemilâtı ile çevresinde dükkanları ve hani vardır. Barok üslûbun etkisiyle meydana gelen bu karakteristik caminin iç avlusu, klasik plan esasından bütünüyle ayrılmış olup yarım daire şeklinde 12 sütun üzerine oturan 14 kubbesi bulunmaktadır. Caminin asıl iç kısmı kare plân üzerine yapılmıştır ve mihrabı çıkıntılıdır. Çapı hayli geniş olan yüksek kubbe, duvarlar üzerine oturan kemerler tarafından taşınmaktadır. Cami beş sıra halinde 174 pencere tarafından aydınlatılmaktadır ki, bu pencereler camiye fazlaca bir aydınlık sağlamaktadır. Pencereler alçıdan ve barok stilindedir. Kubbe kemerlerinin duvar üzerindeki bitiminde bir kuşak halinde Fetih Suresi yazılıdır.

TARİHİ BULMACA

1 Osmanlı Devleti'ndeki en büyük ve en akıllı olanın padişah olması için getirilen sistemdir.

2 İbrahim Müteferrika matbaasında basılan ilk kitaptır.

3 Lale Devri'ndeki Osmanlı padişahı kimdir?

4 Özellikle 17. yüzyıldan itibaren devlet düzenindeki olumsuzlukların giderilmesi için tavsiye niteliğindeki görüş metinleridir.

5 Osmanlı İmparatorluğu'nda 16. ve 17. yüzyıllarda Anadolu'da yaşanan isyan hareketleridir.

6 Osmanlı devlet gelirlerinin bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek toplanması yöntemidir.

7 IV. Murat döneminde layiha hazırlayan kişi.

8 Devlete ait bir arazi veya vâridâtın (gelirin) bir bedel karşılığında kiraya verilmesi veya geçici olarak devredilmesidir.